

ایران
و چین

روح‌اله نخعی

خبرنگار گروه دیپلماسی

«چین در حال تجهیز ایران است»؛ این خلاصه ادعایی است که در روزهای اخیر در برخی خطوط خبری داخلی و خارجی پیگیری می‌شود. آنچه گفته می‌شود به‌طور کلی این است که چین تلاش می‌کند، در مقابل فشارهایی مثل فشار ایالات متحده به ایران و تهدیداتی از جمله تهدید اسرائیل، به تهران کمک کند که خود را آماده و تاب‌آوری خود را بیشتر کند. برجسته‌ترین بخش این ادعاها هم به انواع تسلیحاتی مربوط است که گفته می‌شود در این راستا، پکن برای ایران می‌فرستد یا خواهد فرستاد. این ادعاها، البته از اساس پدیده‌هایی تازه نیستند و به اشکال مختلف، در دوره‌های مختلف، از تریبون‌های مختلف مطرح شده‌اند و در این مقطع صرفاً نسخه تازه آن را شاهدیم؛ اما داستان چیست؟ این ادعاها از کجا می‌آیند، چرا مطرح می‌شوند و تا چه حد در واقعیت ریشه دارند؟

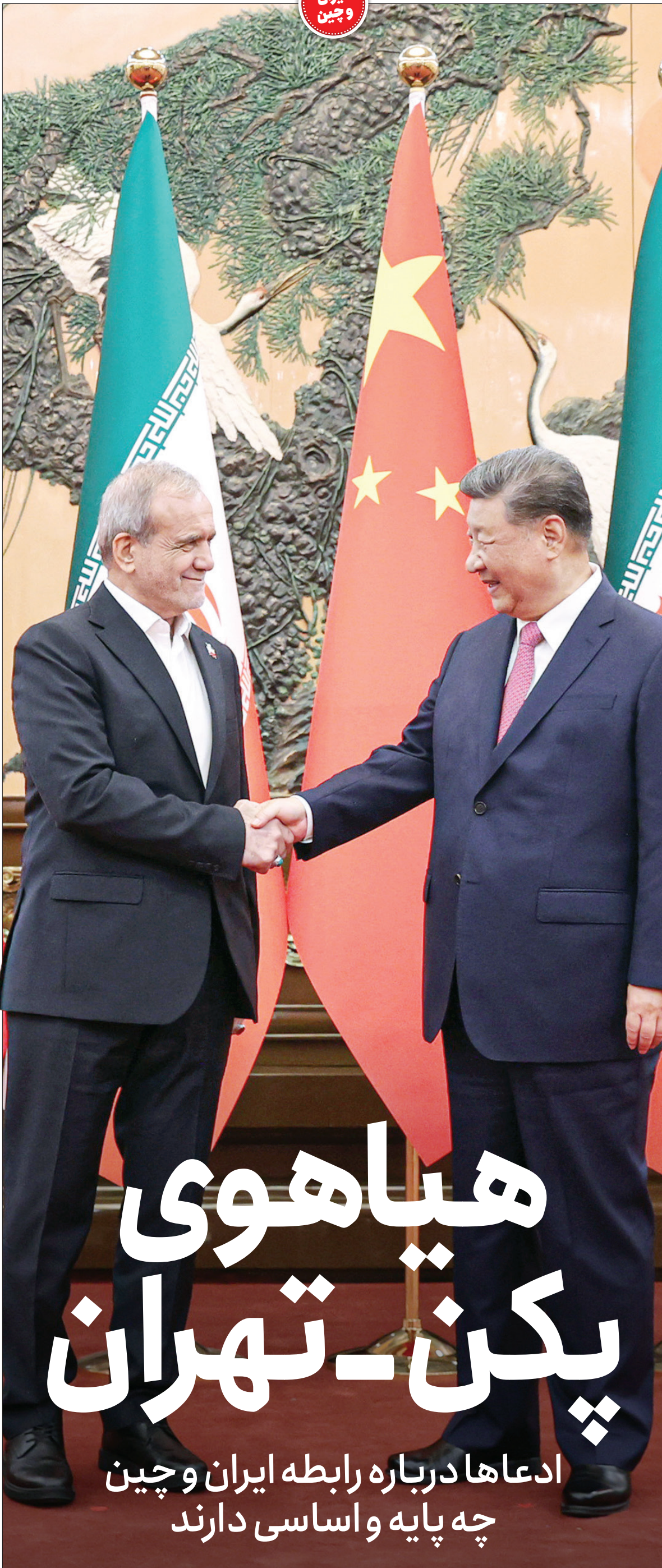
▼ کشور دوست و برادر

بنیان داستان به اصل برقراری رابطه چین و ایران برمی‌گردد، در مقطعی که ایران از جهات مختلف تحت فشار است، روابط آن با بسیاری از کشورها دستخوش محدودیت و آسیب شده است؛ اما از قضا کشوری که می‌توان آن را دومین قدرت بزرگ جهان خواند، روابط خود را، هرچند با چالش‌هایی، با ایران حفظ کرده است و تعاملات مختلفی دارد. چین در بزنگاه‌های مختلف، از جمله همین جنگ ۱۲ روزه اخیر و نیز زمانی که اعلام شد، سازوکار ماشه علیه ایران کلید می‌خورد، در صحنه سیاست بین‌المللی موضعی در راستای حمایت از ایران گرفته است؛ از جمله همراهی با ایران در نادرست خواندن ادعاهای تروئیکای اروپایی و اجرای سازوکار ماشه، حمایت از موضع ایران در قبال جنگ و البته، تأکید مکرر بر لزوم حل مسئله کهنه هسته‌ای، از مسیرهای دیپلماتیک. این خود زمینه‌ای برای این شده که چین اولین گزینه در گمانه‌زنی‌ها درباره مسیرهای جلب حمایت ایران باشد. روسیه نیز به سهم خود روابط مهمی با ایران دارد اما قدرت و امکانات بیشتر چین باعث می‌شود، توجهات در این زمینه به پکن بیشتر باشد؛ به‌علاوه، در مقطع کنونی، روسیه خود درگیر یک نبرد سنگین در میدان اوکراین است و از این رو، حتی خود تا حدی به دنبال جلب حمایت چین است. در دنیای واقعیت هم، چین درجه مهمی برای تنفس اقتصادی و دیپلماتیک ایران بوده و هست.

▼ خریدار نفت ایرانی

از جمله امتیازات رابطه با چین برای ایران، وجود پکن به عنوان مشتری مهم نفت است. بخش عمده سال‌های اخیر را، ایالات متحده مشغول تلاش برای کمینه‌سازی در فروش نفت ایران بوده است. به‌خصوص در دو دولت ترامپ، این انگیزه وجود داشته که در صورت امکان، به صفر رساندن این فروش نیز انجام شود. مهم‌ترین مانع در راه تحقق این خواسته، همواره چین بوده است که در این سال‌ها، مهم‌ترین مقصد ارسال نفتکش‌ها از ایران به حساب می‌آمده. قدرت چین و پویه‌شناسی تعامل و تقابل پکن و واشنگتن باعث شده آمریکا فعلاً نخواهد یا نتواند فعالانه این خط را نیز قطع کند. چین البته از این معامله سود نیز می‌برد؛ چنان که می‌توان حدس زد وقتی یک مشتری عملاً درصد حداکثری از سهم فروش یک بازار را داشته باشد، موقعیت خوبی در معامله خواهد داشت. از سویی، این وضعیت می‌تواند برای نوع پرداخت یا تعامل تهاوتی با تهران به پکن گزینه بدهد و از سوی دیگر، چنان که بسیاری گزارش‌ها ادعا می‌کنند، تخفیف‌های قابل‌توجهی را در این بازار کم‌مشتری، نصیب خریدار عمده می‌کند. بخشی از ادعاها درباره تجهیز تسلیحاتی ایران توسط چین نیز تا حدی از همین وضعیت ریشه می‌گیرند؛ یعنی ادعا این است که این بار در ازای نفت، ایران از چین سلاح می‌گیرد.

اخیراً و در همین راستا، روزنامه دست راستی وال استریت ژورنال در آمریکا در گزارشی به موضوع نحوه پرداخت هزینه خرید نفت از سوی چین به ایران پرداخت. این روزنامه که گزارش را به استناد چندین مقام فعلی و سابق از کشورهای غربی نوشته است، مدعی شد روش کار چیزی شبیه به تهاوت است که در آن، نفت ایران به بزرگترین مشتری‌اش، چین می‌رسد و در مقابل، شرکت‌های چینی با حمایت دولت، پروژه‌های زیرساختی را در ایران پیش می‌برند. یک شرکت بیمه دولتی به نام «سینوشور» نیز این حلقه را تکمیل می‌کند که خود را بزرگترین آژانس اعتبار صادرات در جهان می‌داند و نیز نهادی مالی، چنان مخفیانه که در هیچ فهرست بانک‌ها یا مؤسسات مالی چینی نامش یافت نمی‌شود. طبق ادعای این گزارش، سال گذشته تا ۴/۸ میلیارد دلار هزینه نفت ایران، از مسیر صرف پروژه‌های زیرساختی در ایران شده است.

هیاهوی پکن-تهران

ادعاها درباره رابطه ایران و چین چه پایه و اساسی دارند

تکس: President.ir

آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

Newsweek

سازمان ترامپ در جست‌وجوی معامله در خاورمیانه

سازمان ترامپ به دنبال این است که در یکی از بزرگترین پروژه‌های املاک و مستغلات تحت مالکیت دولت [عربستان سعودی]، به قرارداد جدیدی دست پیدا کند. این قرارداد به صورت بالقوه، پای یکی دیگر از نهادهای تحت مالکیت ترامپ را به یکی از ابرپروژه‌های پادشاهی سعودی باز می‌کند. این طبق گزارشی است که نیویورک تایمز در روز دوشنبه منتشر کرده است. این هفته زمان دیدار رئیس‌جمهور دونالد ترامپ و ولیعهد محمد بن سلمان در کاخ سفید نیز هست.

رئیس‌جمهور ترامپ، کسب‌وکارهای متعدد جهانی خود را برای دوره‌ای که در جایگاه ریاست‌جمهوری است، به خانواده‌اش سپرده است، اما منتقدان می‌گویند تضاد منافع بالقوه در این شرایط همچنان پابرجاست. سازمان ترامپ حالا توسط پسران رئیس‌جمهور، اریک و دونالد جونیور اداره می‌شود. این سازمان به پیگیری پروژه‌های املاک و مستغلات در خاورمیانه ادامه می‌دهد. از زمان دولت اول ترامپ، روابط رئیس‌جمهور با کشورهای ثروتمند نفتی، دغدغه‌هایی درباره خطوط میهم‌بین‌سیاست و تجارت ایجاد کرده است. کارولین لویت، سخنگوی کاخ سفید پیشتر در ماه مه، زمانی که رئیس‌جمهور عازم سفری به خاورمیانه بود، در این باره گفته بود این «مسخره است که کسی در این اتاق [اتاق نشست‌های خبری کاخ سفید] حتی مطرح کند که رئیس‌جمهور ترامپ دارد کاری را برای سود خودش انجام می‌دهد.» او در این سفر در نهایت هواپیمایی تجملاتی را به عنوان هدیه از قطر پذیرفت که بناس‌ت به هواپیمایی رئیس‌جمهور تبدیل شود. شرکت مشغول در این پروژه، شرکت «دار گلوبال» است. این یک شرکت ساخت و ساز تجملاتی است که در لندن مستقر است و بازوی بین‌المللی شرکت بزرگ ساخت و ساز سعودی به نام «دارالاکران» است. طبق گزارش نیویورک تایمز، سازمان ترامپ برنامه ساخت و ساز ملکی در درعیه، شهری تاریخی در عربستان سعودی را دارد که بناس‌ت به یک مقصد تجملاتی سفر تبدیل شود و این کار بناس‌ت در پروژه‌ای به ارزش ۶۳ میلیارد دلار انجام شود. سازمان ترامپ که هتل‌ها، ساختمان‌های مسکونی و تجاری و زمین‌های گلف را مدیریت می‌کند، ده‌ها ملک را در سراسر جهان تحت مالکیت و مدیریت دارد؛ از جمله در آمریکای شمالی، بریتانیا، خاورمیانه و آسیا. سازمان [غیرانتفاعی] شهروندان برای مسئولیت‌پذیری و اخلاق در واشنگتن، یا «کرو» نمونه‌هایی از هزینه‌کردهای فدرال و خارجی را در املاک ترامپ مستند کرده است و این دغدغه‌هایی برای تضاد منافع بالقوه پیش کشیده است. در عربستان سعودی، یک «برج ترامپ» دیگر در جده در حال نقشه‌ریزی است. اریک ترامپ دسامبر ۲۰۲۴، در توییتر درباره این پروژه نوشت: «فوق‌العاده مفتخریم، رسماً آغاز پروژه‌ای را کلید بزنید که ماه‌هاست در حال پیگیری بوده است: برج ترامپ، جده! از شریکمان، دار گلوبال، تشکر می‌کنیم. این در مجموع پنجمین پروژه ما با هم است و از جمله تجملاتی‌ترین ساختمان‌ها در سراسر جهان خواهد بود!» دو پروژه در ریاض اعلام شده است. اریک ترامپ در دسامبر ۲۰۲۴ به رویترز گفت یکی از این پروژه‌هاست بناس‌ت یک برج باشد. اریک ترامپ در پاسخ به سؤالی درباره تضاد منافع بالقوه افزود خودش «هیچ تعاملی با واشنگتن دی‌سی» ندارد. دار گلوبال، برای ساخت یک نفر جگه تجملاتی به نام ترامپ در عمان ویکی دیگر در قطر نیز با سازمان ترامپ شریک شده است. دویی، مرکز تجاری امارات متحده عربی، همین حالا هم محل استقرار باشگاه گلف ترامپ اینترنشنال است. در ماه آوریل، سازمان ترامپ برنامه‌های خود را برای اضافه کردن بخش دیگری به این مرکز اعلام کرد: برج و هتل بین‌المللی ترامپ، آسمان‌خراشی تجملاتی که بناس‌ت در قلب شهر قرار داشته باشد. جری اینزلیرو، مدیر ارشد اجرایی پروژه درعیه به نیویورک تایمز گفته است «هنوز چیزی اعلام نشده اما به زودی خواهد شد. سازمان شهروندان برای مسئولیت‌پذیری و اخلاق در واشنگتن در گزارشی به تاریخ ۱۴ اکتبر اعلام کرده: «بیشتر سفرهای ترامپ و خانواده‌اش برای تبلیغ و پیشبرد کار املاک سازمان ترامپ بوده‌اند.» ترامپ و ولیعهد بناس‌ت درباره توافقات سطح بالا و مهم امنیتی و سرمایه‌گذاری در دیدارشان در روز سه‌شنبه، یاکدیگر گفت‌وگو کنند.